

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
agnes.nordwall@regeringskansliet.se
Ert dnr: KN2025/02439

Remiss Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustrin

Den 12 januari 2026 remitterade Klimat- och näringslivsdepartementet promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustrin.

SSAB inkommer härmed med följande synpunkter på förslaget.

Sammanfattning

- SSAB **avstyrker** den föreslagna avgränsningen av kontaktpunktens och de kortare tidsfristernas tillämpningsområde till endast sådana tillstånd där projektägaren för det strategiska nettonollprojektet självt är formell sökande
- SSAB **avstyrker** den föreslagna uteslutningen av tillstånd för elledningar och nätanslutning
- SSAB **avstyrker** den föreslagna avgränsningen av tillämpningsområde för tillståndprocesser till enbart första instans
- SSAB **anser** att det tydligare behöver framgå hur kontaktpunkten kan arbeta för att säkerställa att alla relevanta förfaranden hanteras på snabbast möjliga sätt
- SSAB **anser** att det svenska förslaget om kontaktpunkternas ansvar och tidsfrister motverkar syftet med EU-förordningen
- SSAB **anser** att kontaktpunkter och tillståndsmyndighet behöver erhålla rätt resurser för att möta förordningens intentioner om snabbare tillståndprocesser

Mot denna bakgrund anser SSAB att intentionen med effektivare tillståndprocesser inte nås genom förslaget i promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustrin. Förslaget måste omarbetas för att omfatta fler processer och nå förordningarnas intention.

Inledning

SSAB är en global ledare inom premiumstål och formar en starkare, lättare och mer hållbar värld. Med höghållfasta och avancerade stål, banbrytande koldioxidreducerade erbjudanden och värdeskapande tjänster levererar vi unika kundvärden och stärker våra kunders konkurrenskraft världen över. Vi har tillverkat stål sedan 1878 och våra team i fler än 50 länder sätter standar för branschledande prestanda. SSAB har stålverk i Sverige, Finland och USA, med den svenska produktionen i Luleå, Borlänge och Oxelösund.

Stålindustrin är en av grundpelarna i svensk basindustri och står inför ett avgörande tekniskifte med stor relevans för dekarbonisering av industrin.

SSAB har tagit investeringsbeslut för att fasa ut den masugnsmasugnbaserade ståltillverkningen och övergå till elektrisk ljusbågsugn. I Oxelösund investeras 6,2 miljarder SEK för en ljusbågsugn samt ca 2 miljarder SEK för elledning. I

Luleå investeras cirka 50 miljarder kronor i ett nytt elektrifierat och integrerat stålverk. Det lägger grunden för en mer robust och konkurrenskraftig värdekedja i Sverige och för svensk export. Vår nya teknik gör det möjligt att kombinera mer avancerade produkter med lägre produktionskostnader och koldioxidreducerade stål.

Dessa två investeringsbeslut innebär nedläggning av masugnar till förmån för elektriska ljusbågsugnar och därigenom att mer än 10 procent av Sveriges totala koldioxidutsläpp försvinner. I Oxelösund pågår arbetet med byggnation av ljusbågsugn och utveckling av verksamheten. I Luleå togs den 17 september 2025 det första spadtaget för världens mest elektrifierade stålverk, inklusive kapacitet för varmvalsning och kallvalsning. Borlänge fortsätter vara en viktig del i vår fossilfria produktionsprocess och vidareförädla stål.

SSABs miljötillstånd för omställningen i Luleå vann laga kraft i december 2025. För att projektet ska kunna färdigställas i tid, och för att den omställda verksamheten ska kunna startas upp under slutet av 2029, återstår dock flera mindre tillståndsärenden, anmälningar och lov, liksom de helt nödvändiga tillstånden för anslutande elledningar.

SSAB kommer de närmsta åren ska ersätta masugn, kol och koks till förmån för elektriska ljusbågsugnar och fossilfria råvaror. El blir därmed en ny insatsvara men där verksamhetsutövaren inte är nätägare och därmed i formell mening inte ansöker om tillstånd kopplat till elnät även om dessa tillstånd är avgörande för driftsättning av projekt.

Den 21 januari 2026 utsågs SSABs investering i Luleå som ett strategiskt nettonollprojekt i enlighet med förordningen om nettonollindustrin. Då SSABs tillverkningskapacitet inte mäts i gigawatt omfattas projektet av artikel 16.2 vilket innebär att tillståndsprocessen inte får överskrida 12 månader. Vidare ska projektägare och alla berörda myndigheter enligt artikel 15 säkerställa att relevanta förfaranden för strategiska nettonollprojekt hanteras på snabbast möjliga sätt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

SSAB om förslaget

SSAB är positiva till det fokus inom EU som sätts på förutsättningar för industrins konkurrenskraft där bland annat effektiva och förutsägbara tillståndsprocesser är avgörande. Förordningen om nettonollindustrin kan bidra i denna ambition till exempel genom uppställda tidsgränser för tillståndsprocesser. SSAB vill belysa att EU-förordningar är en bindande rättsakt som är direkt tillämplig utan att inkorporeras i nationell rätt och som alla EU-länder ska tillämpa i sin helhet. För att reformen ska få avsedd effekt krävs dock att kontaktpunktens ansvar och tillämpningsområde utformas så att faktisk tidsvinst och genomförandekraft uppnås.

SSAB vill särskilt understryka att EU-förordningen definierar *tillståndsprocess* som omfattande alla relevanta tillstånd att bygga, omvandla och driva tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt. Förordningen uppställer däremot inget krav på att samtliga sådana tillstånd måste sökas av projektägaren själv, eller att kontaktpunktens ansvar är avgränsat till första instans. SSAB vill påtala att utpekandet av ett strategiskt nettonollprojekt avser projektet som sådant, varför alla tillstånd kopplade till projektets genomförande ska omfattas, oberoende av vem som ansöker om tillstånd.

Strategiska nettonollprojekt ska även erhålla prioritetsstatus och anses vara av allmänintresse och kan anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse i förhållande till bland annat direktiv 2000/60/EG, 2009/147/EG och 92/43/EG. En nationell implementering med avgränsning som innebär att endast tillstånd där projektägaren för det strategiska projektet är formell sökande omfattas eller att tidsgränser enbart omfattar första instans, riskerar därför att tillföra villkor som saknar stöd i EU-förordningen och som motverkar förordningens syfte.

För strategiska nettonollprojekt är tillgång till el och nätinфраstruktur en grundläggande förutsättning för elektrifiering och genomförande, och i förlängningen för dekarbonisering av industrin. Tillstånd för elledningar och nätanslutning är därmed funktionellt integrerade i projektets tillståndsprocess. I Sverige söks dock dessa tillstånd av andra aktörer än projektägaren. Om sådana tillstånd undantas från kontaktpunktens tillämpningsområde riskerar de att utgöra kvarstående flaskhalsar, vilket i praktiken kan omintetgöra de tidsvinster som reformen avser att uppnå. En snäv nationell tolkning riskerar även att minska kontaktpunktens faktiska betydelse och leda till olika tillämpning mellan medlemsstater. SSAB har i sitt yttrande över Remiss av förslag till förordning om

nettonollindustrin – Net Zero Industry Act (KN2023/02708) lyft vikten av att inkludera tillståndsprocesser för elnät i förslaget ”*Utbyggnad av elnät bör omfattas av förslaget även om det inte är koppling direkt till utpekade teknologier, då tillgång till fossilfri energi är grundläggande för industrins omställning.*”

SSAB vill vidare framhålla att erfarenheter från tidigare och pågående tillståndsprocesser visar att den totala handläggningstiden i stor utsträckning påverkas av bristande samordning mellan olika prövningar samt av att avgörande frågor prövas sent i processen. För att uppnå faktisk tidsvinst bör kontaktpunktens uppdrag därför utformas med ett tydligt samordnande ansvar, som möjliggör strategisk planering av prövningarnas ordningsföljd och samspel, utan att inskränka prövningsmyndigheternas sakliga självständighet.

SSAB vill lyfta att det för svensk industri finns många tillstånd som redan har kortare tidsgränser för handläggning än 12 månader, som till exempel anmälningsärenden och bygglov. En effektiv handläggning av även denna typ av ärenden är avgörande för effektiv framdrift i investeringsprojekt. Enligt förordningen ska alla berörda myndigheter enligt artikel 15 säkerställa att relevanta förfaranden för strategiska nettonollprojekt hanteras på snabbast möjliga sätt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt. Det bör tydligare framgå hur kontaktpunkterna kan arbeta för att även bidra till effektivare handläggning av ärenden med kortare handläggningstid. SSAB anser även att arbete med översikts- och detaljplan bör ingå i enlighet med intentionen i förordningen.

Vidare bör kontaktpunktens ansvar inte begränsas till enbart den formella tillståndsprövningen i första instans. Även frågor om samråd, MKB-avgränsning, kompletteringar och tillämpning av relevanta undantagsbestämmelser har stor betydelse för processens effektivitet. En tydlig och tidig processuell vägledning i dessa delar är avgörande för att minska risken för sena omtag och onödiga förseningar.

Slutligen vill SSAB betona vikten av en likvärdig och förutsebar tillämpning av kontaktpunktsfunktionen mellan olika projekt och geografiska områden. Tydliga nationella ramar för kontaktpunktens ansvar och arbetsformer är en förutsättning för att skapa förtroende för systemet och för att stärka Sveriges attraktivitet för strategiska industriella investeringar i linje med EU-förordningens intentioner.

Vi finns tillgängliga för att svara på eventuella frågor.

Med vänlig hälsning

Erik Pedersen
Head of Governmental Relations Sweden
erik.pedersen@ssab.com